

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldno, izvenredne nedelje in praznike.
Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.
 za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kraljeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **60** po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zaščiteno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Trojni denar.

Pri nas se je razpasla navada, strogo kritikovati naredbe, s kojima nas osrečujejo osrednja in deželna vlada. Resni, pametni možje majejo z glavami in jadrkajo, češ: Neizkušena mladina nas vlada, in ni čuda, da ob najboljši volji ne obvlada težavnega položaja. Ne da se tajiti, da v mnogih slučajih odločuje diletantizem, kjer naj bi govorila izkušnost strokovnjaka. Istina pa je, da vsa izkušnost ne velja tam, kjer se pojavljajo povsem novi problemi.

Med najvažnejše take probleme spada regulacija naše valute. Veliko se je pisalo o tem vprašanju. Še več govorilo, in malodane vse zamudilo. Videti je bilo, da zavlačujeta reformo valute dva činitelja: vsemožna srbska radikalna stranka po eni strani, po drugi pa petični del naše buržoazije. Kakor vsaka druga politična stranka, tako je tudi srbska radikalna stranka prešinjena sebičnosti, o koji sama sodi, da je potrebna in zdrava. Vobče niso Srbijanci nikdar trdili, da se hočejo zavzeti za rešitev kronskih novcev, in dejstvo je, da so oni svojo mržnjo proti kronskim bankovcem pri mnogi priliki jasno pokazali. Zato jim je prišlo prav, da se je rešitev problema krone zavlačevala in zavlekla toliko časa, dokler se ni vrednost krone potisnila na dokaj nizki tečaj. K temu odlašanje smo izdatno prispevali mi, ko smo zahtevali, da se naj vrši izmenjava kronskih bankovcev proti novemu državni denarju ali pari, ki se naj nadomesti dinarju al pari. Še več, da se naj istočasno odpravi srb. bančni dinar, ki se naj nadomesti z novim drž. denarjem. Dne 4. decembra t. l. se je vršil v Ljubljani zanimiv razgovor naših finančnih veščakov z odposlancem beogradske komisije za reformo valute. Predlog, ki ga je imel v mislih beogradski gospod, je imel tako-le vsebino: »V kratkem bo nastankom toliko novega državnega dinarja, da bi se mogla izvesti izmenjava krone. Narodna banka bi priznala novo natiskane bankovce kot svoje, enakovredne lastnim bankovcem. Na ta način bi imeli v kratkem enotno zdravico valuto.« — Ta predlog ni našel milosti pri naših veščakih, ker je vseboval relacijo, po koji se zamenjava krone v dinarje. Naši veščaki so imeli že pripravljene protipredlog, da se mora izmenjava vršiti v razmerju 1 : 1, kakor je to njih eden pojasnil nekaj dni kasneje v lepem članku v »Slovenskem Narodu«. Takrat se je zgodilo, da sem prišel v nemilost. Menil sem, da je za nas poglavito in najnujnejše, da se čim prej iznebimo krone, da pridemo do lastnega denarja, da imamo v kraljevstvu samo eno valuto. Glede relacije se nisem izjavil, niti na nisem zahteval izmenjave al pari, in slednje so mi hudo zamerali.

Alternativa je: ali zamenjamo februarja meseca naše krone po čim ugodnejši relaciji v dinarje, da more-

mo skrbeti za zvišanje tečaja napram inozemstvu, ali da baš takrat izmenjamo krone v nove kronske dinarje al pari, v kolikor odstotkov je na razpolago natiskanega papirja, medtem ko za ostale odstotke prevzamemo bone, glaseče se na kronske dinarje. Ta alternativa mi je priključila v spomin portugalske tržne običaje. V Portugalu namreč štejejo konje po kopitih. Štiri kopita — en konj. Zdi se mi pa, da nam ne treba portugalskih kopit, tem manj, ker je danes položaj ves drug, in ne pomaga zvoniti proti hudi uri, kadar so nje v vinogradi potolčeni. Danes imamo v kraljevstvu kar tri valute. In te so: bivša avstro-ogrska krona, žigosana in markovana, potem srbski bančni dinar, in tretjič in slednjič takozvani novi državni dinar po milosti gospoda Ninčiča. Vojna uprava plačuje častnike in orožnike v tem novem dinarju. Kolikor znano, se pri tem poslužuje papirjev, glasečih se na 1 dinar, in žal podobnih etiketam za pivo ali mineralno vodo. Novi dinar se plačuje in šteje kot enak bančnemu dinarju. Razlika je le ta, da ga naše občinstvo in naše banke ne honorirajo po tečaju dinarja. Brezpravnost, ki danes še preganja uboge Ninčičeve papirje, ne nasprotuje dejstvu, da imamo v prometu že tri valute. Znano je nadalje, da so se železničarjem določile mezde po dinarjih, in vse kaže, kakor da nas v kratkem prepoji dinar in nam prinese nove svoje cene. Edina možnost, da se rešimo iz tega nedopustnega položaja, je po mojem mnenju, da se odločimo za enotno dinarsko valuto, za bankovce Narodne banke. Narodna banka mora začasnoma, na podlagi zakona ali naredbe priznati novi dinar za svojega, in nadomestiti ga čim prej s svojimi bankovci.

Težko je taka vprašanja obrazlagati v dnevniku, kjer za izčrpano razpravo ni prostora. Zato hočem le na kratko opozoriti še na dve stvari. Če nas naši veščaki svarijo pred eksperimenti, svarijo pred relacijami, naj odgovorim le to, da si ne morem misliti ugodnejšega eksperimenta, nego je oni, ki ga doživljamo, eksperiment treh istočasnih valut. Drugo vprašanje pa je, kako naj rešimo oni del narodnega premoženja našega, ki tiči v predvojni hranilnih vlogah, plod mnogoletnih prihrankov in varčnosti. Pridržujem si, da o tej stvari še spregovorim v drugem članku.

15. decembra 1919.

Londonska konferenca.

O zadnji londonski konferenci (kraj nesrečnega imena) je izšlo poročilo, ki pravi, da je dosegel v vseh točkah popoln sporazum. To je sicer kratko, vendar dosti, če pomislimo, s čim se je bavila pravzaprav mirovna konferenca v svojih enoletnih razpravah. Kakor v magistralski sonetni venec,

tako izhaja in se izliva vse hotenje mirovne konference v strah pred Nemčijo! Vsi drugi problemi, ki bodo kmalu najmanj tako važni vsaj za Anglijo, so le figovno pero, za katerim skrivajo ali hočejo vsaj skriti ta strah.

Jednato in krepko doneče so bile Clemenceaujeve besede, ko se je dvignil izza mize v »stekleni dvorani« in zahteval nad Brockdorffom: »Ura strašnega obračuna je prišla.« Takrat je bilo lahko govoriti, saj je sedel na njegovi desnici predsednik Wilson in je bila ameriško-angelsko-francoska defenzivna zveza gotova stvar. V Parizu namreč, kajti v Washingtonu niso hoteli nič slišati o tem in nočejo tudi danes — in tako bo lahko praznovala konferenca svojo obletnico s tem, da začne znova, pa to pot brez Amerike! To je seveda precejšnja razlika in Nemčija čuti to, zato prehaja ton njenih odgovorov vidno in čutno iz soprana v tenor.

Pa to še ni vse. Ker ni vedela konference, kako bi se prišla ruskega vprašanja — ki pa je bolj zamotano kot nemško — je mislila, da se bo rešilo samo ob sebi: poleg tega ne leži Rusija prav blizu Rena in Calaisa in se bo dala urediti stvar tako, da se bodo stvorile okrog nje države, ki bodo stržile, da ne pride kak bolševik čez mejo. Seveda bi bilo najbolje, da bi zmagala Kolčak in Denikin, ki sta obljubila, da bosta plačala ententi vse dolgove — in ententa ima tako rada denar! In zdi se, da se bo rešilo rusko vprašanje samo ob sebi, vendar nekoliko drugače, kot želijo v Parizu! Litvinov je baš pri svojih pogajanjih z Anglijo vse prej nego skromen. In Trocki je rekel v svojem zadnjem intervjuju:

»Mi Rusi se hitro naučimo tujih jezikov, in če treba, bomo kmalu znali bindustanski...« To je bil jasen migljaj, zlasti če se pomisli, da nista Rusija in Nemčija ravno v sovražnih odnosjih. Zavoljo tega so se peljali gospodje v London.

Do tu li nam za sedaj ne dela stvar sivih las. Če pa se namigava poluradno, da se je pretresalo tam tudi jadransko vprašanje in nekaka mistična donavska federacija ter so se delili pokloni zlasti Italiji, je več nego upravičeno bojazen, da se je vršila tudi ta londonska konferenca na naš račun.

Ker je odpadla Amerika, hočejo zopet prikleniti nase Italijo, ki so je bili časih že nekoliko siti. Italija pa čuti, koliko je poskočila v ceni — draga je bila vedno! — Zato bo izrabila za verženje ugodno konjunkturo, trpel pa bo naš žep! Kajti ententi ne zadostuje vse dosedanj ukreni proti Nemčiji, ona bi jo rada zopet obkrožila in se resno bavi pod pretvezo raznih gospodarskih komisij z vzpostavitvijo donavske federacije. Temu pa se Italija upira, ker se boji, da je to prvi korak k ustvaritvi nove Avstrije, ki bi ji bila nevarna. Zato bo privolila v to samo takrat, če se ji zagotovi popolna nadoblast nad to simbiozo držav. Koga bo protežirala in koga zatirala, ni težko uganiti, saj postojajo Madžari že objestni in Romuni nesramni.

Gotovo je, da se ne bo držala zgodovinske in pariške konference, kakor se ni brest-litovske vendar je jasno, da se naš položaj na konferenci slabša.

Joso Jurkovič.

Politični grehi Nemčije.

V zadnjih desetletjih pred vojno se je Nemčija na gospodarskem polju premočno razvila, narodna samozavest je silovito narasčala. S kolonialnimi aspiracijami je rasla tudi želja, da bi se razvijala nemška zastava na daljnih morjih poleg drugih velikih narodov.

Ta pohlepnost po svetovni moči je Nemčijo ugonobila. Četudi je šla na delo z obdobjem vredno podjetnosti, energije, znanjem in inteligenco, — na političnem polju ni bila kos ogromni ulogi, katero je hotela igrati.

Admiral Alfred von Tirpitz je izdal knjigo svojih spominov, v kateri žigosanost nemške politike, Nemce imenuje »politične iluzioniste« in najnevarnejšega med njimi Bethmanna-Hollwegga: zanika, da bi bil imel ta mož sploh smisla za dejanske razmere in dokazuje njegovo kakor tudi vseh njegovih sodelavcev usodopolno nenadarnost.

Bethmann je želel leta 1914. da Avstro-Ogrska porazi Srbijo, reši na ta način svoj obstanek in prepreči obenem grozečo svetovno vojno. Bethmann in Jagow sta hotela rešiti Avstrijo z diplomatsko gesto. Ko sta pa uvi-

deli, da se je ponesrečila in grozi vojna, sta ostrmela.

Dne 27. julija se je vrnil Tirpitz v Berlin in spoznal po izkušnjah zadnjih dogodkov v kabinetu mornarice, da je Bethmann kot državni kancler nemo-goča oseba. Tudi cesar, ki se je vrnil s potovanja po Severnem morju, je kakor že večkrat popreje tudi tedaj priznal Bethmannovo nesposobnost; a v onem kritičnem času se le ni mogel ločiti od njega, ker je užival baše »zapanje cele Evrope«. Tirpitz trdi, da je bil cesar Viljem o položaju slabo poučen. Dne 29. julija zvečer, ko je zbral okrog sebe merodajne vojaške načelnike, je izjavil, da ne ve, kaj Avstriji pravzaprav hočejo, saj so Srbi pripravljene, da izvedejo nekatere bagatelne uklope avstrijskim zahtevam, — in da od 5. julija naprej niso Avstriji ničesar sporočili, kaj nameravajo. Princ Henrik, ki se je vrnil onega dne iz Londona, je sporočil cesarju izjavo kralja Georga V., da bi ostala Anglija v slučaju vojne nevtralna. Tirpitz je dvomil, da bi bilo to mogoče. Cesar ga je pa zavril: »Kralj je dal svojo besedo, to mi zadostuje.«

Vso akcijo o napovedi vojne Rusiji in Franciji opisuje Tirpitz kot nepremišljeno: izvedli so jo nemški politiki brez vsakršne režije. Nemški generalni štab je Anglijo vojaško podcenjeval. Računal je le z močjo angleške armade, ne pa z angleškim narodnim značajem in pomenom, katerega je imela ta vojna za Angleže — uničenje angleškega vpliva ali uničenje tekmovalke Nemčije za desetletja ali za vedno, — in je bil pripravljen le na kratko borbo proti Franciji. Tudi Bethmann se je izrazil še v prvi polovici meseca avgusta: Vojna z Anglijo je samo nevlita, ki se bo kmalu ublažila; pozneje postanejo odnosi med obema državama boljši, kakor so bili pred vojno. Nemci so podcenjevali tudi Amerikance. Ko so Amerikanci vstopili v vojno proti Nemčiji, je omenil Hindenburg dunajskim novinarjem s prav prusko — in vendar nekako naivno — oholostjo, da znajo Amerikanci izborni organizirati barnum, da pa ne razumejo vojevanja. Ko je pa prišlo čez ocean na milijone ameriških vojakov z nepopisnimi množinami vojnega blaga, so strmeli politiki in generalni štab.

Politična nenadarnost ter oholost nemških vodilnih krogov sta samu mnogo pripomogli, da se je upropastilo nemško stremljenje po svetovnem gospodstvu, — in z novo vlado vred sta onečastili nemški narod in ga izpostavili zaničevanju sveta. Angleški admiral Beatty je dal signalizirati 28. avgusta 1914 rešenim oficirjem in moštvo potopljene »Mainze«. »Ponosen sem, da mi je usojeno pozdraviti na krovu moje eskadre tako hrabre može.« Isti admiral je zapovedal novembra leta 1918 posadkam svojega brodoma, predno so se sestale z Nemci, ki so izročevali svoje bojne ladje, naj ne pozabijo, da je ta sovražnik despicable beast (zaničevanja vredna zver). P. J.

Nikita ob grobu svojih nad.

Beogradska »Pravda« javlja iz Pariza: Kot posledica novega popuščanja italijanske vlade se je rodilo uverjenje, da se Črna gora nima bati italijanskega vpadu. Bivši kralj Nikita ne bo dobil od italijanske vlade zahtevane podpore. Nikita se mudi sedaj na meji med Francijo in Italijo. Ko je bil obveščen, da od Italije ne dobi podpore, je to napravilo nanj zelo mučen vtis. Ljudje iz njegove bližine vedo povedati, da je Nikita vsled italijanske besedolomnosti zelo ogorčen in da v jezi govori: »Ko sem bil potreben, tedaj me je iskala, sedaj me pa pušča v stiski!« Tudi »prostovoljci« bivšega kralja Nikite se pripravljajo, da ga zapuste, ker ne dobe od njega obljubljenih nagrad.

LISTEK.

Lisinski.

(Konec.)

Takrat se je zvedelo, da pride cesar Fr. Josip s cesarico Elizabeto v Zagreb. Lisinski je komponiral »Koncertno ouverturo za veliki orkester« za svečanost v kazalištu in je mislil, da bi se vzprizorila tudi njegova opera. Toda tudi ta up mu je splaval po vodi, ker Bachovi husarji so določili za svečanostno predstavo opero Donizettijevo »Lucrezia Borgia«, a za ouverturo — cesarsko himno! Edina »čast« mu je ostala, da je smel dirigirati »Gott erhalte!« Glasbeno društvo je pripravljalo tudi serenado, in Lisinski je zbor učil več tednov. Ko pa je bilo treba nastopiti, je prišel ukaz, da mora na serenade dirigirati Nemec, A. Švarc, serenedi dirigirati Nemec, A. Švarc, učitelj goslanja na glasbeni šoli in bivši kantor izraelske cerkvene občine, ne pa — Ilirec Lisinski!

In začela se je doba absolutizma, policajstva, denunciacij in pre-

ganja vseh količjak znanih rodoljubov. Učitelji na glasbeni šoli, sami Nemci ali vsaj bivši Nemci, so začeli zdaj smelo intrigirati in rovatiti proti Ilircu, se nadzorniku upirati ter hujskati celo gojence proti njemu. Odbor je hotel ustreči obenem strankama ter je vzel Lisinskemu dirigentstvo orkestra, puščajoč mu še naslov nadzornika.

Lisinski je razumel in — Sei. Dne 5. februarja 1853. je prošil za mesto avskultanta, in res, že 19. aprila je Jelačić imenoval Lisinskega, ki je bil skoraj 34 let star, za avskultanta pri c. in kr. banskem stolu v Zagrebu s plačo — 300 forintov na leto. Živeti se seveda ni dalo s tem, zato je poučeval dalje otroke na klavirju ter je — popravljal in uglašal klavirje po mestu. Tako se je moral poniževati najsilnejši glasbeni genij ilirski, žrtev germanske politike Habsburgovcev in njihovih krvnikov.

Še istega leta, 23. avgusta je prošil Lisinski za službo okr. pristava, a rešitve te svoje prošnje ni doživel, ker kmalu na to je zbolel na vodenici.

Bil je izgubljen. Na smrt bolan je bil bedni umetnik brez prave in zaščitne hrane, saj ni imel denarja, da bi si bil mogel kupiti. Zagreb, obdan in zbran — a tudi demoraliziran po nemški birokraciji, policiji in žandarmeriji, je pozabil nanj. Le računski svetnik Vinko Vrba mu je včasih prinašal denarne podpore in včasih se ga je spomnila kakšna zvesta Ilirka. Tako je Lisinski preživel zadnje mesece v siromaštvu. Končno se je odločila zaročenka bolnikova, Hedviga Banova, hčerka odvjetnika Frana Bana, bivša gojenka (nevka) glasbene šole, da se je zatekla k banovi soprog. Sofiji. Bila je Nemka, ta Jelačićeva žena, a imela je dobro srce, poslala mu je takoj 25 zlatnikov in vrhu tega je odredila, naj se pošlita pozabljenemu, osamljenemu skladatelju, iz njene kuhinje jedila, ki si jih sam želi.

Tako je umiral Lisinski »ilirski Mozart, hrvatski Apolon«, kot berac, pozabljen, kakor tri leta prej umrl Stanko Vraz. A še na smrtni postelji je sam sebi zložil posmrtnico z naročilom, naj mu jo zapoje prijatelj na grobu. In 31. maja 1854. je umrl.

vpričo Hedvige in Vrbe ter zdravnička dr. Zlatariča, še ne 35 let star. Ubile so ga beda, žalitve in nehvaležnost rojakov.

Njegova velika opera »Porin« pa je ležala v arhivu še celih 50 let. Priti je moral šele intendant Stjepan pl. Miletić, ki je zanj žrtvoval vse, da se je opremila slajno in izvajala s prvovrstnimi silami. Dirigiral in »naštudiral« na jo je operni ravnatelj Nikola Faller. Premijera »Porina«, historične opere v petih dejanjih, je bila dne 2. oktobra 1897 v hrvat. zemaljski kazalištu. Vsebinska libreta je borba Hrvatov s Franki in osvobodjenje izpod frankovskega jarma leta 823—830. In uspeh je bil kolosalen! Vi. Klaić je napisal po premijeri izčrpno študijo o operi, ki jo je zaključil z besedami:

»Nakon tako sijajne i srečne pobjede mora i najzubbati protivnik svralom za poja. Hvala Bogu, da su se jednom svi Hrvati barem u jednom složili: da je naime opera »Porin« krasna i na čast Lisinskomu i našem u bogom narodu.«

Intendant St. Miletić pa je pisal v svoji knjigi »Hrvatsko glumište«:

»Prva predstava »Porina« bila je prava narodna slava, impozantna manifestacija hrvatske misli, koja bi nas mogla prenijeti duhom u ilirsku dobu ili u godinu 1848. Ja bar tolikog ushita nisam još nikad u glumištu opazio. Za mene bila je to najsvetlija glumišna večer moga života, koje ću se s uzbudjenjem sjećati, dok budem živ.«

In prof. Vi. Klaić je za stoletnico rojstva Lisinskega iznova napisal lepo študijo, v kateri trdi še vedno, da »opera Porin niti po vsebini niti po obliki nima prav do danes niti premca niti dostojnega naslednika.«

Ilircu Lisinskemu slovensko-hrvatske krvi bodi slava!

Fr. G.—r.

• Lisinski Vatroslav i prve dvije hrvatske opere. Zagreb 1919. — Tisak i naklada St. Kugli. 41 str. velike četverke s 17 slikami, facsimili in začetnimi takti arij iz »Porina«. Cena 6 K.

Politične vesti.

— **Občinske in parlamentarne volitve.** Kakor javljajo najnovejšje vesti, pomenja odgovor Narodnega predstavništva obnem tudi njegov razpust. V kratkem se imajo izvršiti občinske in nove parlamentarne volitve. Nove volitve, piše »Juturni List« v Zagrebu, ne prinesejo še konstituantne nego zopet le provizoren parlament, ki bo imel namen pripraviti vse za pravo konstituantno in izvršiti nujne tehnične posle za organizacijo naše države. Nadejati se je, da bodo nove volitve izvršene resnično na temelju splošne, tajne pravice glasovanja in da bo njihov rezultat v istini pravi in nepotvorjeni izraz narodne volje. Narodno predstavništvo, ki si je vzelo naslov in vlogo parlamenta, se je pokazalo žalibog nesposobnim, da izvrši svojo nalogo. Zato je popolnoma pravilno, apelirati na narod, da on odloči ter se mu da s tem prilika, da čim krepkeje in direktnije sodeluje pri izvršitvi naših državnih. Vsekakor isti narod na več pravice, nego odobri strank, ki so imenovala po svojih mili volji svoje narodne predstavnike. Bodimo iskreni: parlamentarni princip bi bil žaljen daleko bolj, ako bi ostalo še nadalje dosedanje jalovo narodno predstavništvo, ki bi nadaljevalo svojo brezdelnost v kritičnem času za državo, nego je užaljen za njegovi razpustom in z novimi volitvami. Saj je res, da se izvaja zopet oktroa, toda ali ni bila oktroa tudi sestava današnjega narodnega predstavništva? Če že brez oktroa ne gre, potem je daleko bolje in ustavne, da se da narodu priliko izraziti svojo voljo, da pošlje v parlament nove ljudi, ki bodo situaciji dorasli. Nove volitve prinesejo pozdravljene naših političnih razmer. V prvi vrsti v parlamentu ne bomo imeli več samozancev brez legitimacije. V drugi vrsti, ki se bodo mogli opirati na narod, kateremu je bilo do sedaj onemogočeno kontrolirati delo svojih poslancev ter vplivati na njihovo postopanje. Nova konstituenta pa se bo imela baviti predvsem z gospodarskimi in socialnimi vprašanji, od katerih je zavisno v prvi vrsti življenje nove države.

— **Veliki uspeh osebnega posredovanja prestolonaslednika Aleksandra v Parizu.** Zagrebška Riječ SHS je prišla v nedeljo iz Beograda izvirno brzojavko o velikem uspehu osebnega posredovanja našega prestolonaslednika v Parizu in sicer po poročilu nekake nemcenovanega gospoda, ki je prestolonaslednika spremljal. Že samo delstvo, da je prišel prestolonaslednik osebno v Pariz, je obrnilo pažnjo zavetnikov na stvar, katero so doslej popolnoma prezirali, namreč na težko prijetje, v kateri je danes Srbija. Pripravi je francoske prve državljane, da se Srbiji mora priti na pomoč in da se mora vprašanje vojne odškodnine, katero ima Srbija dobiti, ločiti od tributa za osvoboditev, ki ga morajo plačati naši novi kraji. Prestolonaslednik je vzbudil žele pravo zanimanje najvažnejših svetovskih faktorjev za vprašanje Dalmacije, Reke in Baranje in povsod je imel občutek, da ga razumevali. Zavezniki so kazali na temelju informacij našega prestolonaslednika neobičajno mnogo zaupanja v našo državo kot v faktorja reda in notranje stabilnosti. V Parizu danes razumejo naš položaj ter nas sprejemajo v kombinacije v to svrhu, da se vzdržijo stanje, ki je postalo s koncem vojne. V Evropi realizirano, Zavezniki so prestolonaslednika izjavili, da nam hočejo stati ob strani, imajo zaupanje v naše notranje stanje in se nadejajo, da se z nami lahko računa kot zanesljivim faktorjem v evropskih kombinacijah. Prestolonaslednik je bil izredno simpatično sprejet. Njegov demokratični nastop, njegov simpatična pojava in simpatije, ki jih goje zavezniki za Srbijo povsod in za Jugoslavijo v splošnem, vse to je pripomoglo prestolonasledniku do izrednega uspeha. Zanimljivo je odločilne svetovne faktorje dalje tudi za vprašanje naše flote, našega pomorstva itd. To so vprašanja, ki se še rešavajo in ki se bodo nedvomno rešila za nas ugodneje, če za to, ker se je zanje osebno angažiral prestolonaslednik.

— **Pred volitvami.** LDU Beograd, 21. decembra. »Pravda« javlja: V drugi polovici meseca januarja se bo vršila v Beogradu konferenca radikalne stranke, na kateri bodo izdelali načrt za volilno borbo. Tudi demokratiška stranka se za volitve pripravlja. Občinske volitve se bodo vršile koncem meseca januarja in začetkom meseca februarja. Volitve v parlament ne morejo biti razpisane pred početkom aprila. Že sedaj se vidi velika skrb pri vseh strankah, kake kandidate naj postavijo. Opažati je težko, izbrati za kandidate ljudi, ki ne živijo v Beogradu.

— **Kazen, ki jo zadela Bolgarijo.** Je upravičena? Tako se je izrazil sedanji bolgarski ministriški predsednik Stamboliski v razgovoru z urednikom lista »Journal de Genève«. Rekel je med

drugim: »Dosele nisem mogel razumeti, zakaj so demokratične velesile tako okrutno razkosale Bolgarijo. Ko sem pa posetil v Franciji novo osvobojene kraje, kjer sem se lahko na lico mesta prepričal o strahovitih upostojenosti, ki so jih izvršili Nemci, sem prišel do tega - le prepričanja: Ako je res, da je naša zveza s centralnimi državami, podaljšujoč vojno, podpirala in podkrepila nemško barbarstvo na francoskem ozemlju, ki je najplemenitejša zemlja pod soncem, potem je sovražstvo zaveznikov do nas, čigar breme smo čutili, upravičeno in kazen, ki so jo nam naložili, zaslužena.

— **Naš poslanik pri Vatikanu.** LDU Beograd, 21. decembra. Presbiero javlja uradno: Rimska stolica je dala agrement našemu poslaniku pri Vatikanu, dr. Luju Bakotiču.

— **Občinske volitve v Mariboru.** V ponedeljek 22. t. m. so se vršile v Mariboru posvetovanja zaradi načina udeležbe demokratiške stranke pri občinskih volitvah v Mariboru. Po informativnih pogovorih s predsednikom osrednje organizacije narodnosocialne stranke Ivanom Deržičem in predsednikom mariborske organizacije I. Jarhom ter zastopnikom begunskega odbora I. Cotičem in poročilu predsednika demokratiške stranke dr. V. Kukovca, sklenila se je resolucija, da treba brez odlaganja pristopiti k pripravi za občinske volitve tudi v Mariboru. Smatralo se je kot gotovo, da socialnodemokratiška stranka nastopi brez kompromisa samostojno. Zastopniki mariborske organizacije IDS dr. Rosina, dr. Koderman, dr. Lipold, Lovro Petovar, poslanca Fr. Voglar in dr. Kukovec, zastopnik begunskega odbora I. Cotič in drugi navzoči zaupniki so se po vsestranski razpravi soglasno izrekli za skupen nastop demokratiške in narodnosocialne stranke v mestu Mariboru pod geslom za edinstvo države in gospodarski napredek.

— **Iz radikalne stranke.** Beograd, 22. decembra. Tudi se je vrnil v Beograd iz Pariza naš poslanik Milenko Vesnić, ki se, kakor se zatrjuje, ne vrne več na svoje mesto. V radikalnih krogih se zatrjuje, da namerava odločiti Nikola Pašić načelstvo radikalne stranke in se umakniti iz političnega življenja. V tem slučaju bi prevzel vodstvo stranke Vesnić, ki se bo v najkrajšem času prepričal po skupščinah in shodih o sedanjem položaju stranke, nato pa bo kandidiral v sigurnem okraju. Stojan Protić bi ostal podpredsednik stranke, ki se bo reorganizirala, nato pa takoj pričela z volilno kampanjo, ker je mnenja, da se sedanji parlament ne bo več sestel.

Beograd, 22. decembra. V radikalnih političnih krogih se trdi, da je prestolonaslednik regent Aleksandar za časa svojega bivanja v Parizu ponudil g. Nikola Pašiću sestavo novega koncentracijskega kabineta, v katerem bi ministrstvo notranjih del pripadalo demokratični zajednici. Trdi se, da je Pašić to ponudbo odklonil z motivacijo, da se namerava takoj po rešitvi jadranskega vprašanja in po razpustu mirovne konference odpovedati političnemu življenju, ker je dosegel svoj življenjski cilj, osvoboditev vseh Srbov izpod tujeja jarma in ujedinjenje celega našega naroda. Zagotavlja se, da je predlagal Pašić regentu kot kandidata za sestavo koncentracijske vlade našega pariškega poslanika Vesnića, kar je pa regent odklonil.

— **Politična krajevna organizacija JSDS v Ljubljani** je pridridla v nedeljo dopoldne ob 10. uri v veliki dvorani Mestnega doma shod proti draginji. Na shodu so govorili urednik Golouh, dr. Lemež in Kocmur, razpravljajoč deloma o draginji in zahtevajoč od vlade, da takoj zapleni premorjenje vojnih dobijkarjev, deloma pa udrilajoč po nasprotnih strankah, posebno psujoč JSDS in narodne socialiste. Kljub delstvu, da sede zastopniki te stranke v centralni vladi v Beogradu, se je očitalo vladi nezmožnost, korupcija itd. Na celim shodu se je razpravljalo bolj proti vladi, kakor pa proti draginji in je imel shod bolj politično lico, kakor da bi bil naperjen proti draginji. Da ni manjkalo znanih komunističnih in boljševičkih medlecev, naperjenih proti vladi in državi, je samo ob sebi umljivo.

— **Dr. Renner o Avstriji.** Beograd, 22. decembra. Pariški dopisnik »Politika« je imel z državnim kancelarjem Nemške Avstrije dr. Rennerjem daljši razgovor, v katerem je le-ta izjavil med drugim: Največji uspeh razpada stare Avstro-Ogrske monarhije je ta, da so oni narodi, ki so bili združeni v monarhijo, zadobili svojo politično suvereniteto, kar znači zanje velike koristi. Nujno potrebno pa je, da se v ekonomskem oziru živi čimboli skupno in čim složneje. Republika Avstrija nima nikakega političnega ponosa in sinatra za svojo dolžnost, da se čimboli oddalji od onih tradicij, ki so spravile stari Dunaj na tako nizko stopnjo dostojnosti. Nova Avstrija je srečna, ker se je otresla vseh starih težnih nadvlade in ne pozna druge politike, nego politiko ekonomije! (Dokler ji teče voda v grlo!)

— **REŠITEV JADRANSKEGA VPRAŠANJA NE BO BREZ TEŽKOT.**

LDU Beograd, 21. decembra. »Pravda« javlja iz Pariza: Jadranski problem je prišel zopet na dnevni red. Zavezniki žele, da ga čimprej rešijo in je tedaj več nego verjetno, da bo rešen do Novega leta. Nekateri naši krogi gledajo na položaj zelo optimistično in sicer iz razloga, ker je opažati na italijanski strani omahovanje, dočim nastopajo Francija, Anglija in Amerika jako odločno. Z italijanske strani se čuje glasovi o trajni popustljivosti, vendar se še ne da ugotoviti, v koliko se je izpremenila italijanska politika glede jadranskega vprašanja. Cilj italijanske vlade je še vedno, ugrabit ali vsaj za preiti Reko, in smatra sedanji čas za to najprimernejši. Dasi se kažejo naciona-

listični elementi močne in uporne, vendar se Italija nagiba k »popustljivosti« in predlaga v Istri mejo, ki bi šla od Labina na Triglav in bi se na ta način približala Wilsonovi črti ter dala Reki naše zaledje. Kvarnerske otoke »prepušča« Jugoslaviji, Za Reko pa bi našla posebno rešitev. Mesto bi ostalo Italiji, luka pa bi prišla pod zvezo narodov, ali bi se v skrajnem primeru dovolil Jugoslovanom v njej prost promet. Za Zadar zahteva avtonomijo, a od otokov si lasti Vis in Lastovo. To je v glavnem poslednji italijanski predlog, o katerem se dosti govori, a o katerem se ne ve, ali je uraden ali ne. V sled optimizma naših krogov je dolžnost povedati, da do povolne rešitve jadranskega vprašanja ne pride brez težkoti.

— **REŠITEV REŠKEGA IN JADRANSKEGA VPRAŠANJA.**

Beograd, 22. decembra. Ugledna oseba, ki se je dne 21. vrnila iz Pariza in bila tamkaj v tesni zvezi z našo pariško delegacijo, je izjavila, da so se morali italij. delegati na pritisk javnega mnenja širši mas, ki so v zadnjem času demonstrirale v Mantovi, Milanu in Rimu, glasno kličoč: »Ne rabimo Istre, ne Reke, ne Dalmacije, zahtevamo mir, delo in kruh!« pokoriti. V sled teh dejstev so politični italijanski krogi pričeli z vsem silami delati za sporazum z Jugoslavijo. Angleški in francoski diplomati in njihova voditelja Lloyd George in Clemenceau so na podlagi izida italijanskih volitev, ki so zelo neugodno vplivale v Parizu in Londonu, uvideli, da je edin spas Italije v rešitvi težkega spora med Italijo in Jugoslavijo v hitri rešitvi in so prišli pri tem na stari projekt predsednika Wilsona. Zadnje vesti o pozivu Nittija v Pariz za rešitev jadranskega in reškega vprašanja so znaki blizužokega se definitivnega zaključka posvetovanja antantnih državnikov in diplomatov. Končne rešitve teh za nas tako vitalnih vprašanih pa ni pričakovati še pred koncem tega leta, kakor so poročali nekateri časopisi, ker Nitti ne bo odpoval v Pariz pred zaključkom seji italijanskega parlamenta, kar se zgodi tle dni. Brez dvoma bodo trajale nato seje vseh antantnih diplomatov in državnikov več dni, predno bodo do konca prve polovice prihodnjega meseca prisidili zavezniški Jugoslaviji Istro, Reko in Dalmacijo!

— **PRED REŠITVJO REŠKEGA VPRAŠANJA.**

LDU Beograd, 21. decembra. Presbiero javlja: »Giornale d'Italia«, ki zatrjuje, da ima to vest iz popolnoma zanesljivega vira, piše: Definitivna rešitev reškega vprašanja se bo dosegla v Parizu. Posvetovanjem bodo prisostvovali vsi ministriški predsedniki in ministri za zunanje posle vseh zavezniških držav. Konferenca se sestane v kratkem.

— **VPRAŠANJE BOKE KOTORSKE.**

LDU Beograd, 21. decembra. »Pravda« javlja uradno: Prošli teden je ministar za notranja dela Pribečević sprejel deputacijo iz Boke Kotorske. V imenu deputacije je govoril Ljuba Jovanović, bivši minister, in je izrazil željo prebivalstva, da se Boka Kotorska odcepi od Dalmacije in se proglasi za posebno okrožje, ki bi bilo podrejeno naravnosti Beogradu. Navedel je razloge, ki govorijo za tako rešitev. Ministar za notranja dela je odgovoril, da mu je simpatična ideja, odstraniti stare zgodovinske pokrajine. Brez dvoma se bodo morale oblasti pri združevanju novih pokrajin ozirati na nova načela, zlasti na življenjske interese ljudstva. Stojimo na stališču, da v takih primerih narod ne more čakati do konstituenta. To vprašanje pa je zelo kočljivo. On mora opozarjati, da bi ločitev Boke Kotorske od Dalmacije mogla izzvati neverjetne odmeve v vsi javnosti. Ohljudil je deputacijo, da to vprašanje prouči in da bo vprašal za mnenje tujih pokrajinskih vlad v Splitu.

— **IZ ITALIJSKE ZBORNICE.**

LDU Rim, 20. decembra. (Dun. kor. urad.) »Agenzia Stefani« poroča: Italijanska zbornica je z 242 glasovi proti 216 glasovom odobrila dnevni red poslanca Millanija, po katerem naj zbornica po zaslišanju vladnih izjav sprejme proračunsko dvanajstino. Ministriški predsednik Nitti je stavil glede tega zaupno vprašanje.

LDU Rim, 21. decembra. (Dun. kor. urad.) »Agenzia Stefani« poroča: Po govorniku ministra za zunanje posle Scialoja v zbornici je socialni demokrat Modigliani ostro napadel vlado zaradi njene politike v reškem vprašanju in zahteval svobodno samoodločbo tudi za ozemlje Gornje Adiže. Nadalje je zahteval ustanovitev republike v Italiji. V sled zadnje izjave Modiglianija je prišlo do razburljivih prizorov. Ministriški predsednik Nitti je odločno obsojal te napade in je izjavil, da večina ne bo nikoli dopustila, da bi manjšina s silo zrušila državne uredbe. Končal jo z »Živio«-klici kralju, katerim so se pridružili vsi poslanci razen poslanec skrajne levice.

— **ITALIJSKI MAKSIMALISTI.**

LDU Trst, 20. decembra. Listi poročajo iz Rima z dne 17. t. m.: Uradni socialisti so se sestali danes v Montecitorioju. Sklenili so nepo-

pastljivo taktiko v zadevah cele stranke, posebno pa napram ministru. Eden izmed najbolj znanih poslancev maksimalistične skupine je podal naslednjo izjavo: »Mi smo ter ostanemo nepopustljivi. Mi smo proti Nittiju kakor proti Orlando in proti Salandri. Mi imamo maskmalističen program, ki se izvrši. Samo v enem slučaju izpremenimo svojo taktiko: na dan, ko pridemo do oblasti. Da se to doseže, je potrebno, da počakamo razpustitve zbornice in da se obnovijo volitve.« Vprašali so ga, ali je tudi za sabotažo parlamenta: »Smo tudi za to«, je odgovoril.

— **KONVENCIJA Z ITALIJO?**

Beograd, 22. decembra. Včeraj dopoldne je posetil odpravnik italijanskega poslanstva v Beogradu Vicenzo Salanti ministriškega predsednika Ljuba Davidovića. V poučenih krogih se govori, da se je razpravljalo o podpisu neke obče konvencije, ki se mora sprejeti od vseh zaveznikov v Parizu in ki se nanaša na konvencijo o pomorski plovidbi, ki je obstojala med bivšo Avstro-Ogrsko in Italijo. Ta konvencija naj bi se sedaj sklenila med našo državo in Italijo, podpisati pa bi jo morali tudi drugi zavezniki. Govori se, da je g. Salanti vprašal g. Davidovića, jeli pripravljen to konvencijo podpisati. Trdi se, da je g. Davidović izjavil, da za enkrat mi take konvencije z Italijo še ne moremo podpisati.

— **POGAJANJA Z ROMUNIJO.**

LDU Beograd, 22. decembra. V nekajdnežnih političnih krogih sodijo, da je ministru za prosveto Pavlu Markoviću, ki je vsled zasebnih opravkov odpoval v Bukarešto, poverjena tudi važna misija za zblizanje odnosov med našim kraljevstvom in Romunsko. Naš upravitelj poslaških poslov v Bukarešti g. Luković je bil včeraj dopoldan pri ministriškem predsedniku Davidoviću. Snodj je odpoval v Bukarešto. Govorj se med tem tudi, da bo v Bukarešto odpoval čez nekoliko dni tudi minister za notranje stvari Svetozar Pribičević, ki je jako dober osebni prijatelj sedanjega romunskega ministriškega predsednika.

— **DELAŠTVO NA ČESKEM.**

LDU Praga, 22. decembra. (C. T. U.) Listi od ponedeljka z zadovoljstvom konstatirajo, da je vlada izdala naredbo, ki garantira preganjanjem delavcem povratek v tovarne, kakor tudi odškodnino po posameznikih oziroma po organizacijah. Neki narodni socialistični list od ponedeljka piše, da narodni socialisti ostanejo sedaj v vladi in da bo narodno socialna stranka tvorila tudi nadeje del vladne večine do prihodnjih volitev. Na ta način je kriza koalicije definitivno rešena.

— **PODAZITVE NA FRANCOŠKEM.**

LDU Pariz, 21. decembra. (D. kor. urad.) Včeraj se je vršil v »Elysee« pod predsedstvom Poincarrea važen ministriški svet. Uradni komunique naznanja: Ministriški svet je obravnaval gospodarska in finančna vprašanja, ki zahtevajo nujne rešitve. Ministriški svet bo svoja posvetovanja nadaljeval in se bo v prihodnji seji odločil. Govori se, da se nameravajo zvišati železniške pristojbine in sicer do 70%, dalje se računa z bistvenimi poviškom cen za kruh in sladkor.

— **AMERIKA IN NEMCIJA.**

LDU Pariz, 22. decembra. (D. kor. urad.) Listu »Matin« se poroča iz New Yorka: Ameriški senatni odbor za zunanje stvari je odobril sklep, ki ga je predlagal senator Knox in ki se tiče vzpostavitve mirovnega stanja med Zedinjenimi državami in Nemčijo, dočim je bil predlog demokratiškega senatorja Underwooda, ki je zahteval, da se izvoli poseben odbor, sestojec iz deset senatorjev, ki naj prouči možnost kompromisa v tem vprašanju, odklonjen. Nato se je senat razšel na počitnice.

— **NAZADOVANJE DUNAJA.**

LDU Nauen, 22. decembra. (Brezlično.) Statistični podatki izkazujejo v prvih desetih mesecih leta 1919 na Dunaju 52.016 več smrtnih slučajev in 69.292 manj rojstev, kakor v zadnjem mirovnem letu, tako da znaša skupna izguba 121.308 duš, ad iz ital. zbornice

— **NA DUNAJU NE BO MOKE.**

LDU Dunaj, 21. decembra. (Dun. KU.) Kakor poročajo listi, doslej še niso začeli nakladati onih 30.000 ton žita, pripravljenega v Trstu, navzlic temu, da so se poslate stotine vagonov v Trst: batj se je, da bo množina kruha na novoletni ledeni pomotkana.

— **NIZOZEMSKA VILJEMA NE IZROČI.**

LDU Bruselj, 21. decembra. (Dun. kor. ur.) Kakor poroča »Sole«, je holandska vlada zastopnikom alirancev oficijelno naznanila, da bivšega nemškega cesarja ne bo izročila, in sicer z ozirom na azilno pravo in iz drugih vzrokov.

— **ŽELEZNIČARJI NE SMEJO STRAJKATI.**

LDU Amsterdam, 21. decembra. (DKU) »Telegraaf« javlja, da je ame-

riški senat s 45 glasovi proti 25 sprejel zakonsko predlogo, ki železničarjem prepoveduje stavkati.

— **AMERIKA NAM NUDI NOV KREDIT.**

Beograd, 22. decembra. Kakor se poroča iz Pariza nam je dovolila Amerika nov kredit v znesku 25 milijonov dolarjev za nabavo železniškega, telefonskega in brojavnega materijala. Naša vlada je to ponudbo v principu sprejela in se nogaata v detaljih te ponudbe v Parizu ministra Draskovića in Stojanovića.

13 naše kraljevine.

— **Promet Beograd - Zagreb.** LDU Beograd, 22. decembra. Od predvčerajšnjega dne 20. t. m. je ustavljen na zahtevo železniške direkcije v Zagrebu promet brzovoznih in osebnih vlakov na progi Beograd - Zagreb. Med časom, dokler se ta promet zopet ne obnovi, se bodo orient - ekspres priključili vagoni za direktne poštneke.

— **V Romuniji zadržani gradbeni materijali.** LDU Beograd, 21. decembra. Presbiero javlja: Dne 20. t. m. je posetil romunski poslanik Rascano predsednika naše vlade in mu sporočil po nalogu svoje vlade, da je Romunija sklenila izročiti Jugoslaviji gradivo za savski železniški most, ki je bilo naročeno v Rešici. Pravtako izpusti tudi dosedaj zadržavane železniške vozove (okoli 400) in lokomotive (okoli 15). Vse to se nahaja že na ozemlju naše kraljevine. Za ugodno rešitev tega vprašanja ima največje zasluge romunski poslanik Rascano.

— **Prost uvoz časopisov iz neprijateljskih držav.** LDU Beograd, 21. decembra. Minister za notranje posle je dovolil uvoz časopisov neprijateljskih držav in sicer pod pogojem, da ga zopet prepove, ako bi pisali časopisi naši državi sovražno.

— **Naša prihodnja letna žetev.** LDU Beograd, 21. decembra. V Parizu se je dosegel sporazum, po katerem se bo med to zimo uvozilo v Francijo 4000 vagonov živilskih potrebščin. Francoska vlada je izrazila željo, naj ji Jugoslavija odstopi presek žetve, in sicer po sedanjih tržnih cenah.

Sokolstvo.

— **Braslovčki Sokol** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 28. decembra.

— **Primorskim in vsem ljubljanskim Sokolom** v Ljubljani pošiljam iz naše jugoslovanske prestolice — Beograda, najlepša božična voščila ter obnem vse najlepše pozdravljame s sokolskim »Zdravom«. Vlado Kravos, tajnik rojanskega Sokola sedaj v Beogradu.

— **Sokol v Strnišču.** Dne 14. decembra je priredil Sokol v begunskem taborišču v Strnišču lepo uspel nastop, ki kaže na društveno delavnost in pravo pojmovanje sokolske misli. V pozdravnem govoru je zarisal brat Trost sokolski program. Nato je sledila enodelanka - veseloigra »Pridiga izza gardin«. Razpoloženje občinstva je bilo priča, da so vsi dilatenti bili v polni meri kos svoji vlogi. Po igri so nastopale Sokolice, in sicer v šestorih sedemkrat. Vsaših šest Sokolke je izvajalo lastno vaj. To je bil naravnost balet. — Osem sester je gozdbi izvedlo na odru ples »Česka beseda«. Vrsta Sokolov je nastopila s skupinami in na bradli. Narasčaj je s skupino zaključil prireditev. Tako je Strniški Sokol, ki hoče biti seme sokolske misli na Dravskem polju in pri kojem delajo begunci in domačini skupno, pokazal, kaj mu je cilj: Osvoboditev Goriske!

— **Sokolska pesmaršica** je izšla v prid Tiskovnega fonda Slov. Sokol. Zveze in obsega 10 sokolskih pesmi in himni »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«. Stane 2 K (s pošto 220 K). Naroča se pri bratu Janku Sajovicu v Kranju. Manj kot 3 izvodov se ne razpošiljajo. Društva, ki reflektirajo na Sokolsko pesmarico, naj jo naroče takoj, ker je naklada zaradi vladajočih razmer je pičila. Razpošila se je proti naprej poslanemu plačilu oziroma po pošt-nem povzetju. Slovenski sokolski koledar za l. 1920. izide ob novem letu. Delo je prekinila in zakasnila tiskarska stavka. Društva, ki so ga naročila se bo takoj, ko izide, dostavili. Tudi število koledarjeve naklade je omejeno. Koledar bo obsegal sokolske pesmi s skicirami, mnogovrstne članke s podobami, podrobno statistiko celotnega slovenskega Sokolstva in pregledni seznam vseh važnih evropskih telovadnih organizacij. Administracijo in ekspedicijo ima brat Janko Sajovic v Kranju.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. decembra.

— **Božične počitnice** ministrov. Včeraj so odpovali domov na božične praznike minister dr. Lukinč v Karlovc, dr. Kramer v Ljubljano, dr. Krizman v Varaždin, danes pa odpovali minister Bukšek v Zagreb, a min. podpredsednik Blankin v Brod na Savi. — **Pozor CM. podružnic!** Ker se bliža leto h koncu, prosj Družba sv. CM. vse podružnice, katere še niso poslate članarine ali kakih drugih prispevkov, ki jih imajo v blagajni, da nakažejo de-

MATTONI-JEVA
GISSHÖBLSKA
PÄRTUNA KISLA VODA

Kupiti bi kompletno malo žago polno-jarmenik (Vollgatter). Ponudbe na Ivan Hagljan, Cezma, Hrvaško.

Klavir se proda. Kje pove upravni štev. Slov. Naroda 10739

Kuharica k večjemu gospodinjstvu na deželi se sprejme. Naslov se izve v upr. Slov. Naroda. 10778

Benčinov motor 20 HP proda mestna občina Celjska 10816

Bratke in železno stojalo za božično drevo prodam. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 10818

Sani se kupijo. Pismene ponudbe z navedbo cene na upr. listo pod „Sani/10835“

Dober fotografski aparat se kupi. Ponudbe na pošni predal 35, Ljubljana. 10783

Kupim dva kovačka meheva. Ponudbe na JOSIP MEDEN, Poljanska cesta št. 60. 10828

Indki kamen (Ätznatron) 1280/0 — 1300/0 velikih količinah, za prodaj, Petrolejska družba, Maribor, 14672

Kupujemo več količine klada omo-rike, (smirke) jela i bora. Ponudbe slati na: „SMEV“ trgovsko društvo, Bjelevar. 10792

50 hektar sadnega kisa se takoj prodaja. Cena po dogovoru. Priglasiti pod „Kis 10825“ na upr. Slov. Naroda. 10825

Proda se skoraj nova suknena jopka s kožuvinom. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. Ogleda se dnevno od 11—17 ure. 10833

Poslovođa, zanesljiv in vsestranski stroki se takoj sprejme. Pismene ponudbe in pogoji na upr. Slovenskega Naroda pod „Poslovođa/10814“.

Boljša majhna družina sprejme takoj za ves dan s hrano, inž. Gulic, Kongresni trg 8, vhod Gledališka stolba št. 3/II. 10843

Pekarija se kupi eventualno vzame v najem v mestu ali večjem trgu na Štajerskem. — Ponudbe pod „Pekarija“ na podružnico „Slov. Nar.“ Maribor, Grajska ulica 15. 10669

Iščem meblovano sobo za dve osebi za takoj. — Plačam dobro. Ponudbe pod „Dobra plača/10834“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 10834

Isica dresirana fermačka, je na prodaj. — Je čistokrvna angleške pasme (Gordon Setter) z rodomnikom, cena po dogovoru. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 10841

Šofer popolnoma vešče te stroke z vojaškim spričevalom in že prej večletno prakso, išče službe. Več pove IVAN GERBEC, Studenec-ig, pri Ljubljani. 10826

Slovenske poročila in časopisne znamke se kupijo. Cenjene ponudbe se prosi do 31. t. m. vpsolati pod naslovom „Znamke 6/10821“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 10821

Iščem privatnega učitelja za poučevanje klavirja za takoj. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 10779

Vincilji sa ili brez obitelji koji dobro razumije svoj posao u vinogradu i sa dobrom svjedodžbom može dobiti stalno namještenje. Nastup 1. in najkasnije do 15. siječnja 1920 god. Ponudbe slati na St. Rupčić, Sisak. 10782

Želim službe kot gospodinja ali so-berica. Grem tudi izven Ljubljane. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod: „Gospodinja 10840“ 10840

Šramba, suha, če prav manjega ob-šega (magacinček) v bližini čevljarstva, se išče. Tudi srednje velika decimálna tehnična z utežmi se kupi. Cenj. ponudbe se prosi poslati do 31. t. m. na upr. Slovenskega Naroda pod „Šramba 10822“. 10822

Proda se kompletna garnitura, stamozveznica, mlatilnica prevozna s kroglastimi ležaji, viti predležje in transmisija s predležjem in jermenom. Franc Berič, Zaprte št. 3. p. St. Vid nad Ljubljano. 10837

Iščemo se igralci oziroma igralke (tudi začetniki) in kvartet na lok stalno za popoldanske ure. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda

Oglas. Dobavitelj lesa za celulozo in lesovino naj blagovljijo poslati oferto vagon naložen per m³. **Tovarni za lepenco družba** z o. r. Sladka gora, železniška postaja in pošta Trnovo ob Muri. Pri ponudbah naj se vpošteva možnost rajne dobave. 10793

Narodni knjižarni v Ljubljani.

- Muhe - kratkočasne zgodbe, spisal Blaž Puhlin. Najzabavnejše berilo za samske in poročene! Cena s poštno K 4.50. Na roča se v

Narodni knjižarni v Ljubljani.

Zažije kože se kupijo v vsaki množini. Slov. Naroda. 10677

Kupujem star baker. Plačam najvišje cene. Oden Koutny, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 37

Izrujenega solificatorja sprejme proti dobri plači in za takojšnji nastop dr. Ferdo Müller, odvotnik Maribor. 10577

Izrujene strojepriske z večletno prakso se sprejmejo. Ponudbe naj se pošljejo na pošni predal št. 31. 10684

Kolar za težke vozove in kočije se išče. Stanovanje in hrana v hiši. — Oglasi se je: Ljubljana, Cesta na Kolodjevo št. 8. 10685

Kupim skli, Goerzov daljnogled, foto grafski aparat, vse je v naj boljšem stanju. Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“ pod „Dijak“/10799

Hiša z gostilno in vrtom ali tudi brez gostilne se takoj kupi v predmestju ali v bližini Ljubljane. Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Hiša 10772“ 10772

Kontoristinja, spretna koresponden- tinja, brza strojepriska, ki zna slovensko in hrvaško ter razume knjigovodstvo, se takoj trajno nastavi Lastnoročno pisane prošnje na poskar- nico Ivan Sigott, Borovlje. 10746

1500 se ok 110 do 115 voltov napetosti, okoli 20 do 50 amperov delotvor- nosti s spuštalcem (Antlasser) vred. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod elektr. stroj/10650

Potrebujem 2 moška za izdelovanje usnja in to spo- sobna za šerovanje in prikranje (Zu- richterei). Plata po sposobnosti, mesto stalno. Obratiti se na izdelovalcu usnja Trivan Pein, Novi Sad na Dunavu. 10509

Kontoristinja, ki je v slovenski in nemški stenografiji ter strojepriski dobro izveščana, se sprejme. Reflektira se le na boljše moč. Pisme- ne ponudbe z navedbo plače je poslati na „TRGOVSKO ZADRUGO“ v Ljubljani Beethovnova ulica 10. 10801

Kupim dinamita vsaj 10 do 20 kg. ljubni zamenj, uradno nakupno do- voljenje podano. **Kupim dober dinamo stroj**, za 300 do 500 luč. — Cenjene ponudbe pod „Dinamit/10745“ na uprav- ništvo „Slov. Naroda.“ 10745

Trame, deske, hlode kupi inozemska tvrdka. Ponudbe na Anončni zavod DRAGO BESELIJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 10727

Puška za golobe, kal. 12, se kupi. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 10726

Briljanti e kupijo za izjemno visoke cene. — Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 10725

SENO sladko, več vagonov za takojšnjo dobavo išče 10728

Miloš Regovar, Jesenice.

Par konj z opremo in vozom kupi Ant. Srebotnjak, Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 31.

Drva, drva in zopet drva in sicer popolnoma suha, žagana in se- kana Vam dostavi takoj na dom 10729

Stavbni inženir v Jugoslaviji rojen, zmožen slovensčine in deloma srbohrvaščine, z desetletno stavbno prakso kot vodilni inženir pri večjih cestnih, železniških, mostovnih, vodovodnih in vrhulnih gradnjah išče primernega mesta. Dupisi pod: „W. F. 5538“ na Rudolfa Mosse, Wien I. Seiler- stätte 2. 10806

Prva jugoslovanska tovarna čistilnega praha nudi pomade bele — rdeče, prah v zavrtih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasl., Ljubljana (poh. se napotijo tudi v ostle vagoni) 10805

Brez posebnega obvestila.

Albert Zajc
sin mesarja

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskrenoljubljeni sin in brat, gospod

Albert Zajc
sin mesarja

v ponedeljek dne 22. t. m. ob pol 12 ponoči po kratki mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v sredo dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1919.

Ivan Zajc, prekaževalec in posestnik oče. Kristina Zajc mati
Ivan, Franc, Rudolf, bratje. 10891

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

OLJNATE SODE

železne in iz trdega lesa, kakor tudi vrče in zaboje od petroleja kupuje v vsaki množini

Hrovat & Komp., Ljubljana (poleg realke). 10664

Kemične produkte

dobavlja delniška družba za spirorno in kemično indus- trijo Dunaj (Wien) I. Börseplatz 6. Zastopnik naše družbe bo v kratkem potoval na Nemško. Prošijo se ponudbe kompenzacijskega blaga proti kemikalijam iz Nemčije

Zelimo prevzeti

opekarno

v najem na eno ali več let. Ponudbe pod „Opeka i oriep 765“ na 10807

Blocknerov anončni zavod, Zagreb, Jurjevska ul. 31.

Umetniške, pokrajinske, ljubljanske in druge

RAZGLEDNICE

na debelo in drobno se dobe po zmernih cenah v Narodni knjigarni v Ljubljani

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je po- polniti

tri mesta rečnih mojstrov

in sicer:

1. pri Savi s sedežem na **Doiskem**,
2. pri Dravi s sedežem v **Borovljah** in
3. pri Muri s sedežem v **Gorenji Radgoni**, s prejemki določenimi po zakonih z dne 25. januarja 1914, drž. zak. št. 15 in 16, z dne 25. septembra 1908, drž. zak. št. 204, in z dne 26. decembra 1899, drž. zak. št. 255, in po ministerski naredbi z dne 24. septembra 1908, drž. zak. št. 234, po katerih znaša temeljna plača 900 K, pri podčastnikih, ki so služili pri vojakihi več kot tri leta, 980 K, oziroma 1060 K, nadalje z aktivitetno doklado, ki znaša 30% osnovne plače, z letnim pavšalom za službeno obleko v znesku 160 K, in z obhodnim pavšalom v znesku 100 K za en mirijameter in leto. Dokler velja naredba o draginskih prispevkih, se plačuje draginska doklada po določilih naredbe z dne 28. junija 1919, št. 125 U. I ter 85%, povisek obhodnega pavšala.

Svojeročno pisane in pravilno kolkovane prošnje za te službe naj se vložijo pri **Gradbenem ravnateljstvu v Ljubljani** (Turjaški trg št. 1) do dne

16. januarja 1920.

Prošnji morajo biti priloženi nastopni dokumenti:

1. rojstni (krstni) in domovinski list;
2. vojaški certifikat ali drug dokument o vojaški službi pro- silcevi;
3. uradnozdrazniško spričevalo o telesni sposobnosti za to službo;
4. spričevalo o mravnosti;
5. dokazilo, da je prosilec vešč slovensčine v besedi in pisavi, da zna risati, kolikor je to za gradbenega empirika potrebno in da je izveščan colnovodja.

Mesto se podeli najprej za leto dni provizorno, potem pa ob zadovoljivem službovanju in po izvršeni preizkušnji, ki jo je na- praviti najkasneje tekom treh let, definitivno.

Podčastniki - certifikatisti, ki so si pridobili certifikat v smislu zakona z dne 19. aprila 1872, drž. zak. št. 60, dalje prosilci, ki predložijo dokaz, da so izvršili prakso gradbenega empirika in so izučeni v zidarski obrti, potem vojni invalidi, ako so sicer sposobni za tako službo in ako ustrezajo vsem pogojem za zaproseno službo, imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest.

V ostalem si pa pridržuje gradbeno ravnateljstvo glede po- delitve služb proste roke.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1919.

Gradbeno ravnateljstvo.

Vekoslav Sahar
državni uradnik in posestnik
Melaniya Gržina
poročena
27. novembra 1919.
Trst St. Peter na Kras u.

Tiskarsko valjeno maso

la kakovosti dobavlja firma E. Binzer, Wien I, Sternagasse 13 Brzjavni naslov: „EBINZER WIEN“, Tel. 16295 Reference: Nem- ško avstrijska pisarna za promet z blagom, podružnica Ljubljana

Kemikalije

vseh vrst dobavlja oddelek za kemikalije firme E. Binzer Wien I. Sternagasse 13, Tel. Adr. „Ebinzer“ Te 16295. Reference: Nemško avstr. pisarna za promet z blagom, podružnica Ljubljana. 1080

Fino strojno olje

samo v sodih, priporoča
Fran Floriančič,
Selenburgova ulica 6. 10817

Pripravna božična in novoletna darila

Velika izbira vsakovrstnih doma izgotovljenih oblek po n: novejših krojih za gospe in dečke, športnih čepic, srajc, sam veznic, nogavic itd. po najnižjih (konkurenčnih) cenah!

Prva kranjska razpošiljalnica
Schwab & Bizjak
Ljubljana
Dvorni trg 3. Pod Narodno kavarno

NAZNANILO.
Vsem cenjenim odjemalcem ledu naznanjamo, da se ustanovila 108

LEDARSKA ZADRUGA

ZGORNJA ŠIŠKA — DRAVLJE
katera bo nudila vsem cenj. odjemalcem na razpolago bla Vsi odjemalci se zglasite glede dovoza na vodstvo zadruga. Josip Černo, t. č. načelnik, Zg. Šiška 39.

Trgovina vina na veliko

Andrija Golubič, Zagreb
poslovnica: Jurišić ulica 10. telefon 20 — 16
klet: Nikolić ulica 12. telefon 23 — 98.

Prodaje:
Vino belo in rdeče, staro in novo, hrvaška, dalmatinska ter banatska. Vse na vagone in majhnih količinah, hitro in točno odpremljanje. 10273

razglednic
pismenega papirja
in vseh pisarniških
in šolskih potrebščin

NARODNA KNJIGARNA
Ljubljana Prežernova ulica šte. 7.